

בס"ד. שיחת ש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשט"ז.
בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "אני מאמין בביאת המשיח".
א. התחלת¹ בשורת הגלות היתה בכרית בין הבתרים, כמ"ש²
"והנה אימה חשכה גדולה גו", שזהו רמז על ד' הגלויות.
ענינה של כריתת ברית הוא³, שבאיזה מצב שיהי, אפילו כאשר
אין יסוד וטעם לאהבה, אדרבה, ישנם טעמים על היפך האהבה, מ"מ
תהי' האהבה בתקפה. זהו החידוש של כריתת ברית.
בנוגע לזמן שישנם טעמים על האהבה, אין צורך בכריתת ברית.
החידוש של כריתת ברית הוא שהאהבה תהי' תמיד, כיון שאין זו אהבה
שע"פ טעם ודעת (אהבה התלוי' בדבר, ובמילא כאשר בטל דבר, היינו,
שאינ טעם לאהבה, אזי בטלה אהבה⁴), אלא אהבה עצמית בלי גבול.
בזמן של כריתת ברית מאירה האהבה עצמית שאינה תלוי' בדבר,
בגילוי. ואז עושים כריתת ברית, שתהי' האהבה תמיד, מבלי להתחשב
בשינוי מעמד ומצב.

עפ"ז אינו מובן: איך יתכן שבשעת ברית בין הבתרים נאמר אודות
ענין הגלות? הרי גלות הוא היפך של אהבה, אפילו אהבה שע"פ טעם
ודעת, ומכל-שכן אהבה עצמית, וא"כ, בשעה שמאירה אהבה עצמית,
כיצד יתכן לדבר אז אודות גלות?

לכאורה הי' אפשר לתרץ ע"פ מאמר רז"ל⁵ שבחר אברהם אבינו
שעבוד מלכיות כנגד גיהנם, שעפ"ז הרי הגלות הוא טובה, ולכן דובר על
זה בשעת גילוי האהבה.

אבל תירוץ זה אינו מספיק, כי, כאשר ישנו גילוי האהבה, ובפרט
גילוי אהבה עצמית — לא צריך לדבר כלל לא אודות גיהנם ולא אודות
שעבוד מלכיות.

(2) לך לך טו, יב, ובב"ר פמ"ד, יז.
(3) ראה לקו"ת נצבים מד, ב. ובכ"מ.
(4) אבות פ"ה מט"ז.
(5) ב"ר שם, כא.

(1) שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיית), ונדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 359 ואילך. במהדורא זו ניתוספו איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

ב. ויובן ע"פ המבואר בחסידות פנימיות ענין הגלות, שעפ"ז יתורץ ענין מוקשה ע"פ נגלה בגמרא ומדרשי חז"ל⁶.

איתא בגמרא⁷ אודות מעמד הכרובים, שבזמן של עת רצון, ובזמן שישאל עושין רצונו של מקום, אזי מעמד הכרובים באופן ש"פניהם איש אל אחיו"⁸, "כמער איש וליות"⁹, ובזמן שאין עושין רצונו של מקום, שאז אין זה עת רצון, אזי מעמד הכרובים להיפך.

וכן איתא¹⁰ שבשעה שנכנסו גוים לקדשי הקדשים, ראו את הכרובים כפי שפניהם איש אל אחיו כמער איש וליות, ושלחו זאת בין כל האומות — ראו למה אומה זו עובדת.

וקשה¹¹: הרי זמן החורבן הוא היפך עת רצון, ואיך יתכן שהי' אז מעמד הכרובים פניהם איש אל אחיו?

בחסידות¹² מבואר פנימיות ענין הגלות ע"פ משל מהשפעת הרב לתלמיד:

כאשר הרב משפיע שכל לתלמידו, מתייחס הוא מתוך שימת-לב אל התלמיד. אך כאשר בעת ההשפעה נופל בשכל הרב ענין חדש, הרי מצד הסדר וטבע של הברקת השכל בהכרח להפנות את תשומת לבו אל ההברקה, ואם לא מתייחסים מיד אל ההברקה הרי היא מתעלמת, ואח"כ לא יועילו שום יגיעות. ומצד עוצם פנימיות אהבתו של הרב להתלמיד, רצונו להפנות את שימת לבו אל ההברקה, כדי שיוכל לקבלה, ולאחרי משך זמן למסרה גם לתלמידו.

בשעה שהרב משים לב להברקת השכל החדש, הנה ככל שתגדל שימת לבו לשכל החדש, נחלשת השימת לב להתלמיד ונחלשת ההשפעה.

ככל שהשכל החדש יהי' נעלה ועמוק יותר — תגדל יותר שימת הלב אליו, ובמילא מתגבר יותר סילוק שימת הלב מהתלמיד בשעה זו, ועד שאצל התלמיד נעשה ענין של גלות וחורבן.

אלא שזהו רק בחיצוניות, אבל בפנימיות הענין הרי זה תכלית

(6) ראה גם תו"מ סה"מ אדר ע' זה ואילך. דאיכ"ר ט.
 (7) יומא נד, א. ב"ב צט, א.
 (8) תרומה כה, כ.
 (9) מלכים-א ז, לו. וראה יומא שם, סע"א להרה"ק החסיד מו"ה הלל הלוי מפאריטש נ"ע (נדפס בפלח הרמון — מאמרים ורשימות (ירושלים תשנ"ב) ס"ע לט ואילך).
 (10) יומא נד, ב. וראה גם פתיחתא
 (11) כמו שהקשה בחדא"ג מהרש"א ליומא שם (נד, א).
 (12) ראה מאמר ד"ה איתא בפסיקתא

הגילוי, ואדרבה, הא גופא שבשכיל טובת התלמיד כדאי להרב לסלק את שימת לבו מהתלמיד כדי לקבל את השכל החדש, מורה על גודל ויוקר השכל החדש, עד שכדאי שלרגע יהי' אצל התלמיד ענין של גלות וחורבן, ובלבד שסוף-כל-סוף יהי' ניתן לגלות לתלמיד את השכל החדש.

ונמצא, שככל שההעלם גדול יותר, הרי זה גופא מורה על גודל הגילוי — שהשכל החדש הוא יקר ביותר, ומצד גודל אהבתו להתלמיד שרוצה לגלות לו את השכל החדש, כדאי שלשעה יהי' העלם וסילוק, ובלבד שסוף-כל-סוף יגיע אליו השכל החדש.

ועפ"ז יובן פנימיות ענין הגלות, שהגם שבחיצוניות הרי זה גלות וחורבן, מ"מ, בפנימיות הרי זה תכלית הגילוי ביותר — הגילוי של הגאולה העתידה, ומצד הגילוי של הגאולה העתידה כדאי שלשעה יהי' גלות וחורבן בחיצוניות, ובלבד שסוף-כל-סוף יבוא הגילוי של הגאולה העתידה.

ג. הכרח לכך שבפנימיות הרי זה גילוי אור — יש גם מסדר הגלות:

כשמביטים על סדר הגלות, רואים, שאין זה רק ענין של כפרה על חטאים עונות ופשעים, אלא יש בזה גם ענין פנימי.

אילו הי' כל ענין הגלות רק כפרה על חטאים עונות ופשעים — הי' צריך להיות הסדר שמזמן לזמן יהי' הגלות קטן יותר, שהרי ככל שעובר זמן נוסף בגלות נתכפר חלק מהחטאים עונות ופשעים, ובמילא צריך להיות הגלות קטן יותר.

ולפועל רואים שכל שנמשך נעשה הגלות גדול יותר. וזאת רואים אנו הן בגלות מצרים והן בגלות הזה.

גלות מצרים: בני"י היו במצרים מאתיים ועשר שנים¹³. בשבע עשרה שנה הראשונים הי' טוב ביותר¹⁴; גם לאחרי פטירת יעקב, הנה כל זמן שחיו השבטים לא הי' שעבוד¹⁵; גם לאחרי מיתת השבטים, התחיל עיקר הגלות המר כשנולדה מרים¹⁶, בשמונים ושש שנים האחרונים, פ"ו בגימטריא אלקים¹⁷, ובפ"ו שנים אלו גופא היתה הגזירה ד"תבן אין ניתן

16) שהש"ר פ"ב, יא (עה"פ כי הנה הסתיו עבר). פסיקתא רבתי פט"ו, יא.
17) ראה אוה"ת שמות ס"ע ח.

13) פרש"י לך לך טו, יג. מקץ מב, ב. בא
יב, מ.
14) ר"פ ויחי ובבעה"ט עה"פ.
15) שמו"ר פ"א, ח. פרש"י וארא ו, טז.

לעבדיך¹⁸ רק בסופן, כאשר נעשה קרוב ביותר לגאולה — 'ומאז באתי אל פרעה וגו' הרע לעם הזה¹⁹.

וכן בגלות הזה רואים שככל שנמשך הולך ומתגבר הגלות, ומתמעט גילוי אלקות. בהתחלת הגלות הי' הגילוי ע"י התנאים, ואח"כ האמוראים, וככל שנמשך הזמן נעשה ההעלם גדול יותר, ועד שבדורות האחרונים דעקבתא דמשיחא הרי כמעט ואין גילוי כלל, שלכן נקרא בשם עקביים, כיון שעקב הוא אבר שאין בו חיות (בגילוי), כדאיתא באבות דר' נתן²⁰ שהעקב הוא מלאך המות שבאדם.

מסדר זה מובן שהגלות אינו רק כפרה על עבירות, אלא יש בו גם ענין פנימי. פנימיות ענין הגלות הוא — גילוי אור חדש, ומצד הפני' ("דער צוטראַג") לגילוי אור החדש נעשה הסילוק מההשפעה, ולכן, ככל שנמשך הזמן, שנעשית יותר הפני' לגאולה העתידה, ככל שמתקרבים לביאת משיח, הולך הגלות ומתגבר.

ד. עפ"ז יובן מ"ש במדרש שכאשר הגויים נכנסו לקדשי הקדשים ראו את הכרובים כמער איש ולויות — כי כל ענין הגלות הוא רק בחיצוניות בסדר השתלשלות, אבל כפי שהענין הוא בפנימיות, הרי זה תכלית הגילוי. ולכן, בקדשי הקדשים, מקום של פנימיות, הי' אז מעמד הכרובים פניהם איש אל אחיו; בפנימיות הרי זה עת רצון כנ"ל.

וזהו גם הטעם שבשעת ברית בין הבתרים דובר אודות הגלות — כיון שבפנימיות הרי זה ענין של תכלית הגילוי. בשעת ברית בין הבתרים, כשהאירה האהבה עצמית, היתה הבשורה על הגילויים דגאולה העתידה, אלא כפי שהדבר התגלה בסדר השתלשלות, הרי זה ענין של גלות.

ה. ההוראה מזה בעבודה היא:

מבלי הבט על חשכת הגלות, שככל שנמשך הולך ומתגבר הגלות, ועד שה"מלכות תהפך למינות²¹, שאף פעם לא הי' חושך כזה, מ"מ, אין להתפעל, כיון שיודעים שהתגברות החושך היא מפני שמתקרבים לאור הגאולה.

ובכדי להמשיך את אור הגאולה בפועל למטה אל המקבל, נדרשים מהתלמיד שני ענינים:

(20) ספ"ל"א.

(21) סוטה מט, ריש ע"ב.

(18) שמות ה, טז.

(19) שם, כג.

(א) הידיעה, שידע שההעלם וסילוק הוא רק בחיצוניות, אבל בפנימיות הרי זה תכלית הגילוי.

(ב) ההתקשרות והצמאון אל הרב, אשר, מבלי הבט על כך שבחיצוניות נמצא הרב בתנועה של סילוק, מ"מ, צריך התלמיד לעמוד בתנועה של התקשרות וצמאון אל הרב, כמו בשעת ההשפעה, ועוד יותר, כפי שהי' אדמו"ר הזקן אומר בשעת דביקותו²²: "מי לי בשמים גוי'²³, איך וויל ניט דיין גן עדן איך וויל ניט דיין עולם הבא כו', איך וויל מער ניט אַז דיך אַליין",

וע"י הצמאון נעשה גילוי אור החדש אל המקבל, בגאולה העתידה במהרה בימינו.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "צמאה לך נפשי". "אבינו מלכנו".]

* * *

ו. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה הללוי' שירו להוי' שיר חדש.

* * *

ז. בשבת²⁴ זה הפרשיות מטות מסעי הם מחוברים.

בפרשת מטות מדובר אודות נדרים ואודות עקירת נדר, שיש בזה ג' אופנים: ע"י חכם שעוקר את הנדר למפרע²⁵, ע"י אב ובעל שמפירים את הנדר מכאן ולהבא²⁶. ובבעל גופא ישנם ב' זמנים, קודם הנישואין ולאחרי הנישואין: ארוס ובעל. לשניהם יש זכות של הפרת נדרים, אלא שישנם חילוקי דינים בין ארוס לבעל.

לכאורה מסתבר שהבעל יש לו כח וזכות יותר מארוס, ומ"מ מצינו בדין הפרת נדרים, שיש מעלה בארוס לגבי בעל:

הדין הוא ש"אין הבעל מיפר בקודמין"²⁷, הנדרים שנדרה קודם הנישואין אינם שייכים לבעל. ולעומת זאת, בארוס הדין הוא ש"מיפר בקודמין"²⁸.

25) כתובות ער, ריש ע"ב.
26) ראה נזיר כא, ב ואילך. אנציק' תלמודית ערך הפרה ס"א (כרך יו"ד ע' קיג ואילך). וש"ג.
27) נדרים סז, סע"א. שו"ע יו"ד סרל"ד סל"ה.
28) שם, סע"ב. שו"ע שם ס"ה.

22) סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"מ (דרמ"צ קלח, סע"א). — נעתק ב"היום יום" יח כסלו.
23) תהלים עג, כה.
24) שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידית), ונדפסה בלקו"ש ח"ב ס"ע 612 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

אחד ההסברים בזה הוא — לפי שארוס אינו מיפר בפני עצמו, אלא יחד עם האב, ד"נערה המאורסה אבי" ובעלה מפירין נדרי²⁹, וכיון שאצל האב לא שייכת ההגבלה דקודמין, הרי זה גורר גם את הארוס, שגם אצלו אין הגבלה ומיפר בקודמין. משא"כ הבעל שמיפר בפני עצמו, שהרי "נתרוקן רשות אבי"³⁰, ונעשה מציאות לעצמו, במילא ישנם ההגבלות שלו.

ח. הענין בזה בעבודה הוא:

בעבודת השם ישנם שני אופני עבודה: העבודה דאירוסין והעבודה דנישואין. הגם שכללות זמן הגלות נמשל לאירוסין ודוקא לעתיד לבוא יהי' ענין הנישואין³¹, הנה בפרטיות יש בזמן הגלות גופא המדריגה דאירוסין והמדריגה דנישואין.

העבודה דאירוסין היא — "דאסר לה אכולי עלמא"³². האדם נעשה מנותק מהעולם. עבודתו לא פעלה עד כדי כך שיהי' במדריגה ד"ודבק גו' והיו לבשר אחד"³³, להיות מיוחד עם אלקות, הוא עדיין לא נתאחד עם אלקות, אבל מעניני העולם יצא כבר.

העבודה דנישואין היא — "והיו לבשר אחד". האדם נעשה מאוחד עם אלקות, עד שמוליד בדומה לו, שזהו תכלית הנישואין, וכמאמר רז"ל³⁴ "תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים". והיינו, שהוא וכל עשיותיו הם כלי שבטל ומתאחד להענין שבתוך הכלי.

ט. הגם שמעלת העבודה דנישואין היא נעלית הרבה יותר מאשר העבודה דאירוסין, מ"מ, יש מעלה בעבודה דאירוסין על העבודה דנישואין:

יכול אדם לחשוב, שכיון שהגיע לעבודה דנישואין, הרי הוא כבר צדיק גמור, ואינו זקוק עוד לעזר הקב"ה³⁵, הוא כבר בעל המיפר בפני עצמו ואינו זקוק להאב.

אבל האמת היא, שכאשר הי' מישהו שאמר³⁶, אזי ידעו מיד

(29) שם טו, סע"ב. שו"ע שם.

(30) ראה שם סח, א ובפרש"י (ד"ה נתרוקנה).

(31) ראה שמו"ר ספט"ו. הובא בלקו"ת

(מטות) פד, ג.

(32) קידושין ב, ריש ע"ב.

(33) בראשית ב, כד.

(34) פרש"י ר"פ נח. ב"ר פ"ל, ו.

(35) העיקר הוא שהקב"ה לא יעזור ללעו"ז, ואם רק הקב"ה לא יעזור ללעו"ז, אזי ינצח כבר גם ללא העזר של הקב"ה... (מהנחה בלתי מוגה).

(36) ראה ירושלמי תענית פ"ד ה"ה. ובבלי

— גיטין נו, א. סנהדרין צג, ב.

שאינו "בר כוכבא", "דרך כוכב מיעקב"³⁷, אלא "בר כוזיבא". ושם דובר אודות מלחמה בגשמיות, ומכל-שכן בנוגע למלחמה ברוחניות.

וזוהי המעלה דארוס, עבודה דאירוסין, על עבודה דנישואין — הגם שמצד עצמו הוא למטה יותר, אבל המעלה בזה היא, שמיפר ב"שותפתי" דאב"³⁸. הוא הולך בכחו של הקב"ה, וכאשר הולכים בכחו של הקב"ה, אזי סרים כל ההגבלות, וביכלתו להגיע למקום כזה שמצד עצמו לא הי' יכול להגיע אליו.

תהו קדם לתיקון, ומתהו נלקחים הדברים הגשמיים עם היצה"ר שאקדימי טעניתא³⁸. הנה מצד כח עצמו אינו מיפר בקודמין; הוא לא מגיע בתהו, ובמילא אין לו גם את הכח לברר את הענינים שנלקחים מתהו.

אבל ע"ז שמיפר ב"שותפתי" דאב", שאצל הקב"ה לא קיימת ההגבלה דקודמין, תהו שקדם לתיקון — נותן הוא כח גם להארוס, שיגיע בתהו, וינצח את היצה"ר שאקדימי טעניתא, ע"ז שהקב"ה עוזרו — יכול ל³⁹. זוהי נתינת כח לברר את הניצוצות דתהו שישנם בדברים הגשמיים. וזהו הענין דהפרת נדרים — היתר ונתינת כח בעבודת הברורים בדברים הגשמיים⁴⁰.

י. ונקודת הענין:

ככל שנמצאים במדריגה נעלית, אפילו כאשר אוחזים בעבודה דנישואין⁴¹ — צריכים לדעת, שאי אפשר ללכת בכח עצמו ("מיטן אייגענעם כח"), אלא צריכים תמיד להתקשר עם למעלה ממנו, מתוך ידיעה שישנם ענינים נעלים יותר, בעילוי אחר עילוי, שעדיין לא הגיע אליהם, ובענינים אלו הרי הוא עדיין בהתחלת העבודה.

ןוע"ד⁴² שיהי' לעתיד לבוא, שגם אז יהי' אצל בני ענין האמונה — דלכאורה אינו מובן: כיון שאז תהי' ראי' באלקות, למה יצטרכו לענין האמונה? אך הענין הוא, שגם אז יתגלו ענינים נעלים יותר מהענינים שיהיו באופן של ראי', ובנוגע לענינים אלו יהי' צורך ענין האמונה⁴³.

וכבר עברנו כו"כ מסעות, כך, שיכול להיות
שבענינים מסויימים עומדים כבר במדרגת
נישואין (מהנחה בלתי מוגה).
(42) המוסגר בחצאי ריבוע — מהנחה
בלתי מוגה.
(43) ראה לקו"ת ואתחנן ז, סע"א ואילך.
ובכ"מ.

(37) בלק כד, יז.
(38) ראה זח"א קעט, ב.
(39) ראה סוכה נב, ריש ע"ב. וש"נ.
(40) ראה ד"ה לה"ע הנדרים דש"פ מטות
תשי"ד פ"ו (תו"מ ח"ב ע' 133 ואילך).
וש"נ.
(41) והרי עומדים אנו בפרשת "מסעי",
(42) והרי עומדים אנו בפרשת "מסעי",

וזהו שמצינו בנוגע למשיח ש"איהו רב ואיהו מלך"⁴⁴, ולכאורה, הרי רב ומלך הם ב' הפכים, ש"רב" ענינו השפעה בקירוב, ו"מלך" ענינו רוממות וריחוק? אך הענין הוא, שבמשיח יהיו ב' הענינים, היינו, שתהי' השפעה פנימית, שבה יהי' ענין הראי', ויהי' גם ענין של רוממות, שבה יהי' ענין האמונה.

ועד"ז הוא גם במעשינו ועבודתינו במשך זמן הגלות — שגם כאשר נמצאים במדריגה דנישואין, ישנם ענינים נעלים יותר שלגביהם נמצאים במדריגה דאירוסין].

ועי"ז שמתקשרים עם דרגא שלמעלה ממנו, מתוך ידיעה שעדיין אינו מוכן, כיון שישנם ענינים שהם בעילוי אחר עילוי — אזי גורר ה"אב" עמו גם את ה"ארוס", ומתבטלים אצלו כל ההגבלות, ו"מיפר בקודמין".

יא. כבר דובר פעם בארוכה⁴⁵ אודות ענין המסעות, שנימנו בסדרה זו, מיציאת מצרים עד ירדן ירחו — שהם מורים על כל הענינים שבני"צ צריכים לעבור עד ביאת המשיח.

כדאיתא בספרי קבלה וכמאמר הבעש"ט⁴⁶, שמי שיודע את ענין המסעות, יודע הוא באיזה מסע אוחז הוא, ומה עליו לעבור, כמה ואיזה מסעות, עד ביאת המשיח.

כללות ענין המסעות הוא סדר של עליות. "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים"⁴⁷, "מסעי" לשון רבים — אף שלכאורה הי' רק מסע אחד שבו יצאו ממצרים — לפי⁴⁸ שכל המסעות ענינם הוא יציאה ממצרים שבאותה שעה להמרחב שבאותה שעה.

וההסברה בזה — לפי שישנם כמה וכמה מדריגות, ומה שנחשב "ארץ טובה ורחבה"⁴⁹ לגבי מדריגה תחתונה, הנה לגבי מדריגה נעלית יותר נחשב ל"מצרים". וכזה מתבטא ענין המסעות — להיות תמיד בתנועה של הליכה (ה"אֵלְטֵן אין איין גיין און גיין") שלא לפי ערך, מ"מצרים" אל "ארץ טובה ורחבה" ביחס למצבו ההוה עכ"פ, שזוהי עלי' שלא בהדרגה.

46) ראה דגל מחנה אפרים פרשתנו (מסעי). וראה גם כתר שם טוב בהוספות ס"ל. וש"נ.

47) ריש פרשתנו (מסעי).

48) ראה לקו"ת ריש פרשתנו (מסעי).

49) שמות ג, ח. ועוד.

44) ראה סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך פ"ג (דרמ"צ קי, ב ואילך). ובכ"מ.

45) ראה גם שיחת ש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב דאשתקד ס"ג ואילך (תו"מ חי"ד ס"ע 224 ואילך). וש"נ.

וכידוע⁵⁰ שמלאכים נקראים "עומדים", לפי שעלייתם היא בהדרגה, משא"כ נשמות בבואם למטה הם "מהלכים", שיכולים לילך שלא בהדרגה כלל, היינו, שבמסע אחד יכולים לצאת מיד ממצרים, מיצרים וגבולים, אל ארץ טובה ורחבה, עלי' מגבול לבלי גבול.

ואעפ"כ, אין להסתפק בזה אלא צריכים לילך הלאה, מתוך ידיעה שלאמיתו של דבר הרי גם זה אינו אלא "מצרים", הגבלה, וצריכים לצאת מזה ולבוא אל ארץ טובה ורחבה במדריגה נעלית יותר, וכך ממשיכים לילך עד שנבוא אל ירדן ירחו, לביאת המשיח, דמורח ודאין⁵¹, במהרה בימינו אמן.

* * *

יב. בנוגע להשלוחים שנסעו לארץ ישראל⁵² בשם כל אנ"ש ובשמי, אשר, ע"פ התכנית, אמורים הם להגיע בערב שבת הבא — יום ההילולא של האריז"ל אשר הרח"ו כותב עלין⁵³ "עיר וקדיש מן שמיא נחית" — ל"ארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה"⁵⁴,

יתן השי"ת שיהי' זה בהצלחה מופלגה — "למעלה מהטבע", אינו מספיק עדיין, אלא בהצלחה מופלגה — ויומשך הדבר בעילוי אחר עילוי, שכן, בבלי גבול גופא ישנם דרגות בלי גבול⁵⁵, ובמילא יומשך בעילוי אחר עילוי, למעלה גם מבלי גבול.

וכיון ש"גדולה לגימה שמקרבת"⁵⁶, יאמרו כולם "לחיים", ומסתמא גם הם — השלוחים — אומרים "לחיים" היכן שנמצאים, אם הם כבר לאחרי התפלה,

ויאחלו ויברכו — כפי שכ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פעם⁵⁷ — "לחיים עם כל הפירושים", ובמילא, לא יצטרכו לבקש בקשות פרטיות, וכל הענינים שצריכים להיעשות על ידם יהיו בהצלחה מופלגה.

* * *

יג. מפרשת מסעי — באים ל"אלה הדברים", "משנה תורה".

50) ראה תו"א ס"פ וישב (ל, סע"א ואילך). לקו"ת ר"פ בחוקותי (מה, א ואילך). ובכ"מ.	53) בהקדמתו לשער ההקדמות (נדפסה ג"כ בהוספה לקונטרס עץ החיים ע' 78).
51) סנהדרין צג, ב. וראה לקו"ת פרשתנו שם פט, ב. צ, ד.	54) עקב יא, יב.
52) ראה גם תו"מ ח"א ע' 26. וש"נ.	55) ראה גם תו"מ ח"א ע' 26. וש"נ.
53) ראה סנהדרין קג, סע"ב ואילך.	56) ראה סנהדרין קג, סע"ב ואילך.
54) ראה שיחת ח"י תמוז (לעיל ע' 112).	57) סה"ש תש"ז ע' 138. הישי"ת ע' 376. ועוד.

אע"פ שמשמעות דברי הגמרא⁵⁸ שד' ספרים הראשונים יש בהם מעלה יתירה לגבי ספר דברים, מ"מ, יש מעלה בספר זה, שבו נאמר "אלה הדברים אשר דבר משה", וע"ד מ"ש⁵⁹ "זכרו תורת משה עבדי", שאע"פ שלפי הפירוש הפשוט ופירוש האמיתי קאי על כל התורה, מ"מ, המפורש בקרא, "תורת משה עבדי", קאי במיוחד על "אלה הדברים אשר דבר משה"⁶⁰.

ב"אלה הדברים אשר דבר משה" ישנם כמה הוספות, חידושי דינים והוראות כו', שלא מצינו בד' ספרים הראשונים. ולכאורה: כיון שספר דברים אינו אלא חזרה על דיני התורה שנאמרו לפניו, כיצד יש בזה חידושים?

אך הענין הוא, שזוהי מעלת ה"סך-הכל" — שזהו ענינו של ספר דברים שהוא ה"סך-הכל" של כל התורה:

ב"סך-הכל" ישנה הנקודה של כל הענינים, ואף שאין בזה חידוש, שהרי הכל נלקח ממה שיש כבר לפני כן, מ"מ, יש ענינים שלפני כן היו באופן אחר, וכאשר נעשה ה"סך-הכל" מתגלה מה שלא הי' ניכר לפני כן.

וע"ד המעלה שבספירה היותר אחרונה, שבה כלולים כל הספירות שלפניו — שלאמיתו של דבר מושרשת היא ומגעת למקום שלמעלה מכל הספירות⁶¹.

וזוהו ענין "אלה הדברים אשר דבר משה" — דאף שענינים אלו נלקחו מהספרים שלפניו, וא"כ יכול מישוהו לחשוב: לשם מה זקוק אני להוראותיו של משה, יכולני ליקח את הדברים מהיכן שמשה לקחם? — על כך אומרים לו: לא תוכל לבדך לגלות את הדברים, כי אם משה רבינו — "אלה הדברים אשר דבר משה",

וענין זה גופא שמשה לוקח את ה"סך-הכל" מהספרים שלפניו — הנה גם זה ניתן למשה מסיני, והיינו, שכשם שעניני התורה עצמם כפי שהם כלולים בהעלם ניתנו למשה מסיני, כמו"כ גם הגילוי שנתגלה ב"משנה תורה" ניתן למשה מסיני,

ומי שמכחיש ח"ו ואומר על אות אחת ב"משנה תורה" שלא ניתנה למשה מסיני — הרי זה כופר בתורה, כפסק הרמב"ם⁶².

(61) ראה תו"מ סה"מ חשו"ן ע' רפט.

וש"נ.

(62) ה'ל' תשובה פ"ג ה"ח.

(58) מגילה לא, ב.

(59) מלאכי ג, כב.

(60) ראה פי' עיון יעקב לע"י ב"ב יד, ב.

יד. ובנוגע לענינו:

ישנם כאלו שטועים וסבורים שאין צורך ב"ממוצע", אלא הוא והקב"ה... אך האמת אינו כן, אלא כמ"ש⁶³ "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", והיינו, שע"י האמונה במשה עבדו נעשה "ויאמינו בה"⁶⁴. כאשר חסרה האמונה במשה, חסר גם ב"ויאמינו בה", וע"י האמונה במשה עבדו נעשה "ויאמינו בה" בהוספה ובאופן נעלה יותר.

וכן הוא גם בנוגע למשה שבכל דור ודור⁶⁵, עד למשה שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובמילא, יש לדעת שכל ההוראות שנתגלו ונמסרו ע"י "משה עבדו", שהוא ה"ממוצע המחבר"⁶⁶, הם ענינים עיקריים, כיון שע"י "משה עבדו" נעשה "ויאמינו בה". ואין לחשוב שהוא בעצמו יוכל לגלות ולפעול כו', כיון שמדובר אודות ענינים שניתנו מסיני למשה דוקא. ודוקא ע"י ההוראות שמקבלים אנו ממשה שבדורנו, נעשה אצלנו "ויאמינו בה".

וענין זה אינו באופן של "חוקה חקקתי גזירה גזרתי"⁶⁷, שאין לזה מקום בשכל, אלא זהו ענין שרואים במוחש — שע"י ש"אנכי עומד בין הוי' וביניכם" ניתוסף ב"להגיד לכם את דבר הוי"⁶⁸.

ודוקא בכחו של משה להתחיל "משנה תורה" עם חטא העגל⁶⁹, ולא להתפעל אלא לילך הלאה והלאה, עד להסיום — "לעני כל ישראל", שזהו ענין הראי'.

*

טו. המאמר שנאמר היום⁷⁰, הוא מאמר של כ"ק אדמו"ר מהר"ש, ד"ה לא יצא האיש (בשבת) לא בסייף כו'.

מאמר זה נזכר במכתב כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁷¹ בענין מחשבת דא"ח בטלית ותפילין קודם התפלה.

במשך כל הזמן לא הי' מאמר זה בידי, וזה עתה ראיתיו, ואידי דחביבא לי', אמרתי מאמר זה. ובעזה"י לאחרי שבת (ניט אום שבת גערעדט") אתן את המאמר כדי להדפיסו לאור עולם⁷².

(68) ואתחנן ה, ה.

(69) ר"פ דברים ובספרי ופרש"י.

(70) לעיל ע' 114 ואילך.

(71) אג"ק שלו ח"א ע' כד.

(72) המאמר ד"ה לא יצא האיש לא בסייף

תרל"ב — יצא לאור בקונטרס בפ"ע (קה"ת

(63) בשלח יד, לא.

(64) ראה מכילתא עה"פ.

(65) ראה תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד,

רע"א).

(66) ראה סה"ש תורת שלום ע' 158.

(67) תנחומא חוקת ג. ועוד.

ויתן השי"ת שלא יהיו עוד מלחמות בגשמיות, ויצאו י"ח ע"י מלחמה ברוחניות, ויהי' שלום, כפי שיהי' בהגאולה העתידה במהרה בימינו.

